

חוק מינהל מקרקעי ישראל (תש"ן 1960) וחופש המידע

חוק חופש המידע קובע מהם הנתונים הניתנים לחשיפה לידיעת הצבור בידי רשות צבורית. הוראות החוק קובעות כי לכל אזרח ישראלי או תושב הזכות לקבל מידע מרשות ציבורית. בנוסף מפרטות ההוראות בעקר מהם הנתונים שאינם ניתנים לחשיפה ומפרשנות הלאו נמצאו למדים על ההן. בענין מידע ומינהל מקרקעי ישראל דן סעיף 4 ט"ו לחוק מינהל מקרקעי ישראל. הוראות סעיף זה קובעות כי המינהל ינהל מאגר מידע שיהיה פתוח לעיון הציבור. תכולת מאגר המידע בלשון החוק: "התקשרויות חוזיות של המינהל לגבי מקרקעין שבניהולו, אשר אינם רשומים בפנקסי המקרקעין לפי חוק המקרקעין". לא קיימות בחוק מינהל מקרקעי ישראל הוראות נוספות באשר למידע הנאסף בגוף זה מתוקף עסקו היומיומי בניהול קרקעות המדינה ובאשר לחשיפתו כן או לא בפני הצבור. מינהל מקרקעי ישראל מתחזק בימים אלו אתר באינטרנט הכולל מחז מידע נרחב על פעילות המינהל עצמו כמו החלטות המתקבלות במועצת המינהל ונהלי המינהל ומאידך נתונים הנוגעים לקרקעות ספיציפיות, למכרזי מינהל כולל הצעות זוכות ומפסידות במכרזים ושמות הגופים או הפרטיים העומדים מאחורי כל הצעה.

בע"א 6576/01 נדונה בפני בי"מ עליון בקשת המשיב לעיין בחוזה שנכרת בין המערערת לבין מינהל מקרקעי ישראל לתכנון קרקע של המינהל בראש העין. כמו כן כולל החוזה אופציה לרכישת זכויות בקרקע המתוכננת. כבוד השופט מצא בפסק הדין מצטט את פרופ' זאב סגל הקובע במאמרו כי תכליתו של חוק חופש המידע היא להנהיג בישראל את מהפכת השקיפות באשר לפעולת הרשות הצבורית וכי ייחוד החוק הוא בהכרת הזכות לקבל מידע בעל אופי כללי מרשות ציבורית, כאשר המבקש אינו חייב לציין את הטעם לבקשתו.

בפסיקתו קובע כבוד השופט חד משמעית כי המידע שנתבקש ע"י המשיב הוא מידע בעל אופי ציבורי מובהק וזכאי הציבור וכל אחד מיחידיו לדעת מהם תנאי ההתקשרות וכיצד הללו מבוצעים. המידע המצוי בידי הרשות הצבורית הינו קניינו של הציבור וגוף עסקי המתקשר עם רשות צבורית רואים אותו כיודע ומסכים כי המידע הכרוך בהתקשרותו פתוח לעיונו של הצבור. בענין המניעים לבקשת המשיב באשר לחשיפת המידע נקבע כי למעשה אינם רלוונטיים. העובדה שצד שלישי מתנגד לחשיפת המידע אינה מהווה טעם מספיק לדחיית הבקשה לחשיפת המידע.

בעידן המידע בו אנו חיים ופועלים ולאור הפסיקה הקובעת חד משמעית כי המידע הינו קניינו של הציבור, לאור החוק והישום הנוכחי של המינהל בחשיפת מידע באמצעות האתר באינטרנט, זה המקום לפנות לראשי המינהל בבקשה להרחיב היריעה ולהרחיב את תכולת הנתונים המפורסמת על ידו. פרסום נתונים נוספים כמו חוזים הכוללים אופציות לרכישת קרקעות, יקלו על הציבור בחיפוש אחר מידע בכל אשר קשור

לעסקאות בענף הנדל"ן. מבחינה תפעולית קשה ומכביד יהיה לחשוף עסקאות שנחתמו בעבר אולם עסקאות נוכחיות שאת המסמכים המלווים אותן ממילא מכינים באמצעות מחשב (כך נוח לי לחשוב) ואת נתוניהן מזינים למחשב אין שום סבה מדוע לא יחשפו נתוניהן בפני הצבור.

ומי יודע אם אכן קניינו של הציבור הינו המידע המצוי בידי רשות צבורית אולי ניתן לחשוב גם על הרחבת היריעה מעבר לפרסום חוזים כמו פרסום שומותיו של השמאי הממשלתי בקרב הצבור.